

Tribuna Oberta

Xavier López / Emilio Palomares / Josep Pallarès

Director general d'Eurecat / Director de l'Institut Català d'Investigació Química / Rector de la URV

Imatge d'un laboratori d'hidrogen de l'Eurecat a Tarragona ■ CEDIDA

La nostra sobirania tecnològica: assignatura pendent?

Afortunadament, des de fa un cert temps, el termes de sobirania tecnològica i industrial i d'autonomia estratègica han estat incorporats en els discursos imperants dels nostres polítics, tant a Europa com a l'Estat espanyol i a Catalunya. Intentar garantir l'accés ràpid a les tecnologies i els productes derivats d'elles, que són crítiques a l'hora de preservar el benestar dels nostres conciutadans i la competitivitat de les nostres empreses és, en si mateix, un objectiu del tot lloable i àmpliament compartit.

Segons molts experts, és més que probable que els temps en què semblava que era indiferent on es produïen les coses i que l'única variable important era el preu hagin passat a la història. Les lliçons extretes de la crisi financera del 2008 i de la recent crisi sanitària haurien de fer que aquest canvi de paradigma no fos fruit només d'un efecte pèndol i que entenguem a Europa que, en un món governat cada cop més per la tecnologia, la sobirania real de la nostra regió i dels països que la conformem dependrà en bona part d'assolir una sobirania tecnològica i industrial adequada i no ser una mera colònia tecnològica i industrial d'altres regions mundials.

Ara, però, toca definir com aterrar el discurs per convertir-lo en una realitat. Passar de la teoria a la pràctica. I és aquí on estem veient com altres regions i països del món estan sent clarament molt més diligents i àgils i amb coratge per en-

tomar aquests reptes socials i industrials.

En clau espanyola i catalana, l'aterratge d'aquests conceptes ha d'incorporar diverses consideracions: la primera d'elles és que, quan parlem de tecnologies crítiques, no ens hem de fixar només, que també, en els semiconductors, les teràpies avançades o la computació quàntica, per posar alguns exemples de tecnologies amb potencial disruptiu. Aquests són àmbits tecnològics molt rellevants, en els quals, amb una ingent quantitat de recursos i en terminis no curts, es pot arribar a generar tecnologia pròpia i indústria capdavantera. Hem de dir, però, que en la majoria d'aquests casos, el punt de partida europeu no és el millor i, per tant, haurem de ser molt eficients i persistents per no reproduir errors del passat (el cas del grafè podria ser un exemple, però en tenim d'altres), avaluant bé els reptes que significa competir amb països com ara la Xina i els EUA en aquests àmbits estratègics.

Una altra consideració: no podem, però, oblidar sectors clau en el PIB europeu, espanyol i el català com els de la mobilitat, la química, l'agroindústria, la manufactura avançada i altres que, avui per avui, sustenten una part molt significativa de la nostra activitat industrial i dels llocs de treball inherents, i que procuren estabilitat i equitat social amb la creació i consolidació de llocs de feina de qualitat.

Per a aquests sectors, pels quals en moltes ocasions i de forma simplista es

“És més que probable que els temps en què semblava indiferent on es produïen coses i que el preu era l'únic important hagin passat a la història

“Hem d'intentar canviar la frase feta “els EUA inventen, la Xina fabrica i Europa regula”. El nostre futur industrial i competitiu depèn d'aquestes decisions

creu que la intensitat de la innovació tecnològica no és gaire rellevant, també s'han de prioritzar polítiques i instruments que garanteixin la seva autonomia estratègica i, per tant, la seva competitivitat. Seria un error que podria tenir dimensions catastròfiques descuidar el que tenim i només intentar potenciar el que volem tenir.

La tercera consideració és que aquestes polítiques i instruments han d'incorporar, per naturalesa, tota la cadena de valor del sector, des de la recerca fins a la industrialització. No hi ha separació entre la recerca d'excel·lència i la innovació industrial. De fet, als països capdavanter al món, com els EUA, la Xina, Alemanya, el Japó, Corea del Sud, aquestes activitats estan permanentment connectades. Si es promouen actuacions dirigides a una única fase d'aquestes cadenes de valor, podem, en el millor dels casos, generar coneixement científic excel·lent, però que finalment compraran i explotaran altres. Si fem incidència només en les fases d'industrialització (inversió forana en plantes de fabricació o assemblatge amb tecnologies importades), l'arrelament al territori d'aquestes indústries dependrà de factors conjunturals i quan marxin, no hi haurà un ecosistema empresarial propi que entomi el repte de continuar l'activitat industrial. A Catalunya hem viscut, desafortunadament exemples d'aquest dos tipus de situacions.

Aquests projectes de cadena de valor completa han d'integrar universitats, centres de recerca i tecnològics, indústries i la mateixa administració, i treballar com un autèntic ecosistema.

Malauradament no tenim gaires projectes que compleixin aquestes consideracions, i els que tenim no disposen dels millors mecanismes, instruments i finançament. Si no volem patir una desindustrialització important en les properes dècades, és del tot urgent fer aquests canvis en les nostres polítiques científiques, tecnològiques i industrials. En parlem molt, de cooperació públicoprivada i d'ecosistemes, però el cert és que, per ara, ni les nostres administracions ni una bona part dels agents d'aquests suposats ecosistemes estan prioritzant aquests criteris en les seves polítiques i actuacions.

La resta del món, començant per la Xina i els EUA, però també altres països, va molt de pressa. Només cal veure els recursos destinats a la reindustrialització d'alt valor tecnològic destinats per aquestes potències. A Europa, i nosaltres com a part d'ella, si continuem amb l'obsessió per la regulació i el control i la fragmentació de les polítiques científiques, tecnològiques i industrials i no som capaços de fer els canvis necessaris en breu i incorporar les anteriors consideracions a les actuacions prioritàries de les nostres polítiques tecnològiques i industrials, serem els perdedors en aquest nou escenari. Hem d'intentar canviar la frase feta “els EUA inventen, la Xina fabrica i Europa regula”. El futur industrial i competitiu d'una bona part del país depèn d'aquestes decisions, i a la resta de món ningú espera.